

Н.П. Плахотнюк

канд. пед. наук,

ст. викладач

Житомирський державний
університет імені Івана Франка

НАВЧАННЯ ПРОФЕСІЙНО ОРІЄНТОВАНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ В ДІАЛОГІЧНОМУ МОВЛЕННІ

Питання професійно орієнтованої іншомовної підготовки набуває суттєвого значення, оскільки збільшується попит у висококваліфікованих спеціалістах, здатних до спілкування в англomовному середовищі у процесі розв'язання професійних задач, переробці інформації із зарубіжних ЗМІ, аргументованого висловлювання своєї думки тощо.

Для успішного навчання англomовного професійно орієнтованого діалогічного мовлення потрібно не тільки знати його особливості, а й виокремити функціональні типи професійних діалогів. У науковій літературі існує безліч різноманітних класифікацій в залежності від визначених критеріїв, які лежать в їх основі.

В рамках нашого дослідження при визначенні типів професійного діалогу ми враховували специфіку фахової діяльності майбутніх спеціалістів. Нами розроблялись вправи на формування професійно орієнтованого діалогічного мовлення студентів факультету журналістики. Вивчення функціональних типів професійного діалогічного мовлення майбутніх журналістів, характер та зміст спілкування медіа працівників дало змогу виокремити наступні типи професійного діалогу: діалог-розпитування, діалог-домовленість, діалог-обговорення (дискусія) та професійне інтерв'ю.

Діалог-розпитування складається із запитань і відповідей та має на меті з'ясувати, уточнити необхідну інформацію, поділитись повідомленням з іншим комунікантом. Такий тип діалогу може бути одностороннім і двостороннім. У першому випадку спонукання до спілкування та мотивація походять від одного співрозмовника. Запитання формуються тим

партнером, у якого є потреба в отриманні професійної інформації. У другому випадку запитання задаються обома комунікантами, що мають зацікавленість у веденні розмови.

Діалог-домовленість застосовується журналістами для з'ясування намірів і планів співрозмовника, а також щоб узгодити їх з власними. Зазвичай використовується при домовленості про зустрічі під час інтерв'ю.

При навчанні діалогу-обговорення студенти засвоюють навички не тільки сприйняття інформації, а й аргументованого висловлювання своєї думки, переконання, знаходження спільного порозуміння із співрозмовником.

Під час професійного інтерв'ю журналіст повинен не просто добути інформацію, а й знайти підхід до співрозмовника, вміти правильно сформулювати питання (вступні, головні, заключні). Важливо не тільки спонукати співрозмовника до надання необхідної інформації, а й спрямувати бесіду у потрібне русло, допомогти партнеру по комунікації поділитись своїми думками та поглядами.

Навчання англомовного діалогічного мовлення майбутніх журналістів відбувається в чотири етапи (підготовчий, рецептивно-репродуктивний, рецептивно-продуктивний, продуктивний) і відповідає послідовності формуванню мовленнєвих умінь і навичок.

Підготовчий етап має на меті активацію знань студентів про типові ситуації спілкування у професійній сфері, а також формування компенсаційних умінь застосовувати прийоми професійного спілкування у сфері журналістики. На цьому етапі використовуються наступні вправи: запитання-відповіді, створення графічних опор та таблиць, групове обговорення, евристична бесіда, встановлення контакту тощо.

На другому етапі відбувається прослуховування діалога-зразка, зняття лексико-граматичних труднощів, перевірка його розуміння. До рецептивно-репродуктивного етапу увійшли такі групи вправ як: пояснення викладачем лексики, яка може визивати утруднення у розумінні тексту, робота із

словником, з'єднання слова та його значення, відповіді на запитання щодо змісту тексту, заповнення пропущених слів або фраз під час прослуховування, визначення правдивих і неправдивих речень за змістом діалогу, перефразування для пояснення лексичних одиниць.

На третьому етапі здійснюється розвиток і вдосконалення вмінь майбутніх журналістів продукувати професійно орієнтований англомовний діалог на рівні діалогічних єдностей та мікродіалогів на основі діалогу-зразка. Тут застосовуються наступні вправи: визначення послідовності реплік, продовження діалогу-зразка, формулювання запитань і відповідей за поданою схемою, визначення головної інформації під час прослуховування, підстановка реплік у діалог-зразок, створення мікродіалогів за допомогою опор.

Продуктивний етап спрямований на навчання складати і презентувати власні діалоги за поданою комунікативною ситуацією. До заключного етапу увійшли такі групи вправ як: складання діалогів у парах аналогічних зразку, ведення діалогу-дискусії, інтерв'ю тощо.

Таким чином, розроблена система вправ для навчання англомовного професійно орієнтованого діалогічного мовлення сприяє активному розвитку комунікативних умінь майбутніх журналістів, успішному вирішенню професійних завдань, забезпечує системність та гармонійність навчального процесу.

Література

1. Метьюлкіна О.М. Формування англомовної професійно орієнтованої компетенції у діалогічному мовленні майбутніх митників : автореф. дис ... канд. пед. наук: спец. 13.00.04 „теорія і методика професійної освіти” / О. М. Метьюлкіна. – Київ, 2012. – 21 с.

2. Черниш В.В. Етапи навчання майбутніх учителів англомовного професійно орієнтованого говоріння / В. В. Черниш // Проблеми сучасної

педагогічної освіти. Педагогіка і психологія. – 2013. – Вип. 39(4). – С. 338-345.

3. Складенко Н. К. Сучасні вимоги до вправ для формування іншомовних мовленнєвих навичок та вмінь / Н. К. Складенко // Іноземні мови. – 1999. – № 3. – С. 3–7.